

18. november 2015

Aftale mellem Regeringen (Venstre) og Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti

Aftale om et kontanthjælpssystem hvor det kan betale sig at arbejde – Jobreform fase I

For mange kontanthjælpsmodtagere er der i dag ikke en mærkbar forskel mellem at være på kontanthjælp og i arbejde.

Et ægtepar, hvor begge ægtefæller modtager kontanthjælp, har i dag - afhængigt af antallet af børn - mellem 1.400 og 2.200 kr. ud af det, hvis den ene får et job med en løn i den lavere ende af lønskalaen. Samtidig er der i dag en gruppe kontanthjælpsmodtagere, der reelt ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet. De seneste tal viser, at det drejer sig om ca. hver fjerde jobparate kontanthjælpsmodtager.

De sidste fire år er udviklingen på kontanthjælpsområdet gået den gale vej:

- Antallet af personer i kontanthjælpssystemet er steget fra ca. 129.000 fuldtidspersoner i 2. kvartal 2011 til 152.900 fuldtidspersoner i 2. kvartal 2015. Det er en stigning på ca. 20 procent.
- Antallet af kontanthjælpsmodtagere, som uafbrudt har været på kontanthjælp i fem år, er steget fra 19.350 personer i 2011 til 28.480 i 2015. Det svarer til en stigning på 45 procent, og langt hovedparten er personer, der er fyldt 30 år.
- Antallet af ægtepar på kontanthjælp er mere end fordoblet i perioden fra december 2011 og frem til og med juni 2015.

Denne udvikling skal blandt andet ses i lyset af, at de tidligere regler om starthjælp, kontanthjælpsloft og 225 timers reglen blev afskaffet pr. 1. januar 2012.

Der er behov for at gøre noget for at sikre, at det kan betale sig at arbejde for kontanthjælpsmodtagere, og at flere kommer i job.

Regeringen (Venstre) og Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er derfor enige om at fortsætte arbejdet med den Jobreform, som blev igangsat med indførelsen af den nye integrationsydelse, og som skal sikre, at det bedre kan betale sig at arbejde. Konkret er partierne enige om at indføre et nyt kontanthjælpsloft og et skærpet krav om rådighed ved at indføre en 225 timers regel for både ægtepar og ugifte. Endvidere ændres retten til ferie fra fem til fire ugers ferie med kontanthjælp.

Aftalepartierne lægger vægt på, at udsatte borgere skal have en indsats og afklaret deres arbejdsevne og forsørgelsesgrundlag. For personer på kontanthjælp, som har væsentlige helbredsmæssige problemer, skal kommunerne tage stilling til, om der er grundlag for at forelægge sagen for rehabiliteringsteamet, med henblik på at tage stilling til, om der for eksempel bør igangsættes et ressourceforløb. Kommunernes indsats for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere vil blive fulgt, herunder om kommunerne systematisk via rehabiliteringsteams tager stilling til ressourceforløb, fleksjob og førtidspension.

For personer, der er i risiko for at blive omfattet af 225 timers reglen, skal kommunen desuden være særlig opmærksom på at støtte borgeren i at få fodfæste på arbejdsmarkedet, herunder sikre, at borgeren får den nødvendige hjælp til at finde mulige arbejdsgivere og søge job. I den forbindelse kan kommunen give borgeren tilbud om en særlig jobformidler, mentorstøtte mv.

Et nyt kontanthjælpsloft

Aftalepartierne er enige om at indføre et nyt kontanthjælpsloft, så det bedre kan betale sig at arbejde.

Udgangspunktet for det nye kontanthjælpsloft er:

- Kontanthjælpsmodtagere skal have en større økonomisk gevinst ved at tage et job til en månedsløn i den lave ende af lønskalaen (17.700 kr. om måneden), når der tages højde for, hvad de samlet set modtager i kontanthjælp, boligstøtte, særlig støtte, tilskud til dagsinstitutionsbetaling, børne- og ungeydelse samt børnetilskud.
- Ingen kan få den samlede ydelse reduceret med mere end summen af særlig støtte og boligstøtte. Dermed reduceres kontanthjælpen eller de børnerelaterede ydelser ikke.

Nyt loft over de samlede ydelser

- *Loftet skal gælde med det samme:* Loftet skal gælde, så snart man begynder at modtage kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse.
- *Alle i kontanthjælpsystemet skal omfattes:* Loftet omfatter alle modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse.
- *Loftet omfatter kontanthjælpslignende ydelser, boligrelaterede ydelser men ikke børnerelaterede ydelser:* Loftet omfatter kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse (herunder aktivitets-, barsels-, og bidragstillæg), særlig støtte og boligstøtte.
- *Kontanthjælpsloftet fastsættes til følgende beløb (2015-pl, følger satsreguleringen) for modtagere af kontanthjælp eller uddannelseshjælp svarende til en voksensats:*
 - Enlige uden børn 13.121 kr. om måneden
 - Enlige forsørgere med 1 barn 15.031 kr. om måneden
 - Enlige forsørgere med 2 børn eller flere 15.385 kr. om måneden
 - Samlevende og gifte uden børn 10.849 kr. om måneden
 - Samlevende og gifte med 1 barn eller flere 14.416 kr. om måneden
 - Samlevende og gifte med 2 børn eller flere 14.416 kr. om måneden
- *Sidestilling af modtagere af ydelser på forskellige niveauer - teknisk korrigerede lofter for modtagere af kontanthjælp på ungesats, som sidestiller dem med personer med en ydelse på niveau med voksensats og de lavere ydelser (uddannelseshjælp og integrationsydelse):* For at loftet ikke kan indebære en højere indkomst efter skat for ydelsesmodtagere i samme situation, men på kontanthjælp på ungesats, indebærer ovenstående lofter følgende korrigerede lofts-niveauer (2015-pl, følger satsreguleringen):
 - Enlige uden børn 10.044 kr. om måneden
 - Enlige forsørgere med 1 barn 14.734 kr. om måneden
 - Enlige forsørgere med 2 børn eller flere 15.088 kr. om måneden
 - Samlevende og gifte uden børn 9.349 kr. om måneden
 - Samlevende og gifte med 1 barn 12.309 kr. om måneden
 - Samlevende og gifte med 2 børn eller flere 12.187 kr. om måneden
- *Sidestilling af modtagere af ydelser på forskellige niveauer - teknisk korrigerede lofter for modtagere af uddannelseshjælp og integrationsydelse, som sidestiller dem med personer med en ydelse på niveau med voksensats og modtagere af kontanthjælp på ungesats:* For at loftet ikke kan indebære en højere indkomst efter skat for ydelsesmodtagere i samme situation, men på lavere ydelser (uddannelseshjælp og integrationsydelse mv.) indebærer ovenstående lofter følgende korrigerede lofts-niveauer (2015-pl, følger satsreguleringen):
 - Enlige uden børn 9.648 kr. om måneden
 - Enlige forsørgere med 1 barn 14.018 kr. om måneden
 - Enlige forsørgere med 2 børn eller flere 14.372 kr. om måneden
 - Samlevende og gifte uden børn 8.958 kr. om måneden
 - Samlevende og gifte med 1 barn 11.738 kr. om måneden
 - Samlevende og gifte med 2 børn eller flere 11.580 kr. om måneden

- *Hvis den samlede ydelse overstiger loftet, reduceres boligstøtte og særlig støtte:* Ydelsesreduktion som følge af loftet sker i boligstøtte og særlig støtte.
- *Incitament til at tage alle former for job styrkes:* Arbejdsindkomst reducerer loftets virkning ved, at det beløb, hvormed kontanthjælpen reduceres som følge af arbejdsindkomsten (skattepligtigt beløb), gør, at modtageren kan "beholde" mere af boligstøtten og særlig støtte (som er skattefri). Endvidere holdes det særlige fradragsfrie beløb pr. udført arbejdstime uden for loftet. Det øger incitamentet til deltidsarbejde for kontanthjælpsmodtagere m.v.

225 timers regel

Aftalepartierne er enige om at indføre en 225 timers regel, der skal sikre et skærpet krav om rådighed.

Udgangspunktet for 225 timers reglen er:

- Alle modtagere af uddannelseshjælp, kontanthjælp eller integrationsydelse, der godt kan arbejde, skal opfylde et krav om 225 timers arbejde inden for et år
- De personer, som ikke lever op til kravet, skal mødes med en konsekvens i form af en reduktion i ydelsen.

Skærpet rådighedskrav

- *225 timers regel:* Der indføres et krav om minimum 225 timer i ordinær, ustøttet beskæftigelse inden for de seneste 12 måneder for alle modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse.
- *De, som ikke kan arbejde, undtages:* Personer med en så begrænset arbejdsevne, at kommunen ud fra et konkret skøn vurderer, at de pågældende ikke vil kunne arbejde 225 timer inden for et år på det ordinære arbejdsmarked, undtages. Reglen svarer til den undtagelsesregel, der gjaldt for den tidligere 225 timers regel, som blev afskaffet pr. 1. januar 2012.
- *Mulighed for forlængelse af perioden indenfor hvilken, der skal arbejdes 225 timer:* Perioden, indenfor hvilken der skal arbejdes 225 timer, kan forlænges, hvis personen ikke har kunnet arbejde på grund af sygdom, barsel eller lignende. Det svarer til den forlængelsesregel, der gjaldt for den tidligere 225 timers regel, som blev afskaffet pr. 1. januar 2012.
- *Arbejde giver ret til fuld hjælp:* Så snart en person har arbejdet 225 timer, svarende til seks ugers arbejde, vil den pågældende igen være berettiget til fuld hjælp. Alle 225 timer skal ligge efter det tidspunkt, hvor hjælpen blev reduceret eller bortfaldt. For ægtepar skal begge ægtefæller have arbejdet 225 timer, svarende til seks ugers arbejde, for at ægteparret igen er berettiget til fuld hjælp.
- *225 timers reglen for gifte:* Når et ægtepar har modtaget hjælp i sammenlagt et år, skal hver ægtefælle dokumentere, at han eller hun har arbejdet 225 timer i løbet af de seneste 12 måneder for, at ægteparret kan fastholde retten til den fulde hjælp.
- *Konsekvensen ved ikke at leve op til 225 timers reglen for gifte på høje satser i kontanthjælpssystemet (14.416 kr. for forsørgere og 10.849 kr. for ikke-forsørgere):* Hvis en eller begge i et ægtepar, som modtager kontanthjælp på voksensats eller uddannelseshjælp plus tillæg svarende til en voksensats, ikke lever op til kravet gælder følgende:
 - Hvis den ene ægtefælle ikke opfylder kravet, bortfalder kontanthjælpen til denne ægtefælle.
 - Hvis ingen af ægtefællerne lever op til 225 timers-kravet, bortfalder den ene kontanthjælp.
- *Konsekvensen ved ikke at leve op til 225 timers reglen for gifte på lavere satser i kontanthjælpssystemet:* Ægtepar, hvor den ene eller begge modtager uddannelseshjælp, kontanthjælp på ungesats eller integrationsydelse omfattes af 225 timers reglen, hvis den samlede hjælp til ægteparret overstiger voksensatsen på kontanthjælp. Ægteparret får reduceret hjælpen, så den fremrettede hjælp svarer til én voksensats, hvis den ene eller begge ægtefæller ikke har arbejdet 225 timer inden for de seneste 12 måneder.
- *Sammenhæng mellem 225 timers reglen for gifte og boligstøtte, kontanthjælpsloft og særlig støtte:* Hvis hjælpen til en ægtefælle er bortfaldet eller nedsat som følge af 225 timers reglen for ægtepar, får hustruen genberegnet boligstøtten, og for den ægtefælle, hvis hjælp bortfalder eller nedsættes, giver

dette luft under kontanthjælpsloftet. Til gengæld kan disse ægtepar ikke modtage særlig støtte. Det svarer til den tidligere gældende 225 timers regel.

- *Særlige regler for gifte på integrationsydelse:* Integrationsydelsesmodtagere har mulighed for at få et dansktillæg. Integrationsydelsesmodtagere skal endvidere - som andre personer - have haft bopæl i mindst 2 år her i riget inden for de seneste 10 år for at have ret til fuld børne- og ungedydelse. Derfor indføres følgende særregler:
 - Ægtepar på integrationsydelse kan bevare et eventuelt dansktillæg.
 - For ægtepar på integrationsydelse, der har børn, vil 225 timers reglen først gælde, når de har opnået ret til fuld børne- og ungedydelse, dvs. efter to års bopæl her i riget.
- *225 timers reglen for ugifte:* Efter at have modtaget hjælp i sammenlagt et år skal ugifte uddannelseshjælpsmodtagere med aktivitetstillæg/barselstillæg og ugifte kontanthjælpsmodtagere dokumentere, at de har arbejdet 225 timer i løbet af de sidste 12 måneder for at bevare retten til den fulde hjælp. Ugifte, som modtager uddannelseshjælp på SU-niveau eller integrationsydelse, er undtaget.
- *Konsekvensen ved ikke at leve op til 225 timers reglen for ugifte på høje satser i kontanthjælpssystemet:* Personer, der modtager kontanthjælp eller uddannelseshjælp svarende til en voksensats, vil få en reduktion af ydelsen:
 - Forsørgere, som modtager kontanthjælp på voksensats eller unge, som modtager uddannelses- eller kontanthjælp med tillæg og samlet modtager en ydelse svarende til 14.416 kr., vil få hjælpen reduceret med 1.000 kr. pr. måneden.
 - Ikke-forsørgere, som modtager kontanthjælp på voksensats eller unge, som modtager uddannelses- eller kontanthjælp med tillæg og samlet modtager en ydelse svarende til 10.849 kr., vil få hjælpen reduceret med 1.000 kr. pr. måneden.
- *Konsekvensen ved ikke at leve op til 225 timers reglen for ugifte på lavere satser i kontanthjælpssystemet:* Jobparate kontanthjælpsmodtagere under 30 år og uddannelseshjælpsmodtagere under 25 år, der modtager aktivitetstillæg/barselstillæg, vil få hjælpen reduceret med 500 kr. pr. måned.
- *Sammenhæng mellem 225 timers reglen for ugifte og boligstøtte, kontanthjælpsloft og særlig støtte:* Der skal ikke kunne kompenseres for reduktionen i hjælpen til den ugifte ved en forøgelse af indtægtsreguleret boligstøtte eller særlig støtte. En reduktion i hjælpen skal ikke kunne give luft under kontanthjælpsloftet.
- *Særlige regler for ægtepar, der modtager bestemte offentlige forsørgelsesydelse mv.:*
 - Ægtepar, hvor den ene ægtefælle modtager uddannelses- eller kontanthjælp, og den anden ægtefælle modtager en anden offentlig forsørgelsesydelse, der ikke er betinget af, at den pågældende udnytter sine arbejdsmuligheder (folkepension, førtidspension, SU, efterløn eller lign.) – de såkaldte kombinationsægtepar – omfattes ikke af 225 timers reglen for ægtepar. I stedet betragtes den ægtefælle, der modtager uddannelses- eller kontanthjælp, som ugift ift. 225 timers reglen.
 - Ægtepar, hvor den ene ægtefælle modtager uddannelses- eller kontanthjælp, og den anden ægtefælle modtager ressourceforløbsydelse under ressourceforløb eller jobafklaringsforløb, omfattes ikke af 225 timers reglen for ægtepar. I stedet betragtes den ægtefælle, der modtager uddannelses- eller kontanthjælp, som ugift ift. 225 timers reglen.
 - Ægtepar, hvor den ene ægtefælle modtager integrationsydelse, og den anden ægtefælle modtager en anden offentlig forsørgelsesydelse, der ikke er betinget af, at den pågældende udnytter sine arbejdsmuligheder (folkepension, førtidspension, SU, efterløn eller lign.) eller ressourceforløbsforløbsydelse under ressourceforløb eller jobafklaringsforløb, omfattes ikke af 225 timers reglen.

Ret til fire ugers ferie for kontanthjælpsmodtagere

Aftalepartierne ønsker at skærpe rådighedsforpligtigheden for personer, der modtager uddannelses- eller kontanthjælp, og samtidig fastholde en mulighed for at holde ferie.

Fire ugers ferie til kontanthjælpsmodtagere

- *Kontanthjælpsmodtageres ret til ferie ændres fra fem til fire uger:* Personer, der har modtaget uddannelses- eller kontanthjælp eller revalideringsydelse i sammenhængende 12 måneder, får ret til fire ugers ferie i stedet for de nuværende fem uger. Ferien skal aftales med jobcentret, og en ferieperiode må maksimalt vare to uger.

Administration

Aftalepartierne er enige om, at administrationen af det nye kontanthjælpsloft skal foregå i tæt samarbejde mellem kommunerne og Udbetaling Danmark, så borgernes retssikkerhed sikres bedst muligt, og så administrationen af det nye kontanthjælpsloft kan blive så effektiv og enkel som mulig.

I den forbindelse er det afgørende for retssikkerheden at undgå dobbeltadministration og mindske sagsbehandlingstiden mest muligt. Det sikres bedst ved, at administrationen af det nye kontanthjælpsloft og de ydelser det omfatter - dvs. boligstøtte og særlig støtte - samles i én myndighed.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at beskæftigelsesministeren skal indlede dialog med KL med henblik på at få tilrettelagt administrationen af det nye kontanthjælpsloft mest hensigtsmæssigt.

Aftalepartierne er desuden enige om, at beskæftigelsesministeren bemyndiges til at fastsætte regler om kommunernes pligt til at vejlede modtagere af kontanthjælp mv. om de nye regler samt til at fastsætte regler om, at kommunerne i god tid, inden hjælpen falder bort eller nedsættes som følge af 225 timers reglen, skal udsende varslingsbrev og tilbyde praktisk vejledning om jobsøgning mv.

Økonomi

Samlet skønnes et nyt kontanthjælpsloft, en 225-timers regel og ret til fire ugers ferie i stedet for fem for kontanthjælpsmodtagere, på langt sigt at styrke de offentlige finanser med i størrelsesordenen 530 mio. kr. efter skat, tilbageløb og inkl. adfærd og øge beskæftigelsen med i størrelsesordenen 700 fuldtidspersoner.

Økonomiske konsekvenser efter skat, tilbageløb og adfærd, mio. kr. (2016-pl)

	2016	2017	2018	2019	Langt sigt
Kontanthjælpsloft	90	370	390	420	420
225 timer regel	20	90	100	105	105
Ret til fire ugers ferie	0	0	0	0	0
Samlet virkning i alt inkl. skat, tilbageløb og adfærd	110	470	495	530	530

Anm.: Grundet afrundinger kan totalen afvige fra summen af tallene.
Kilde: Beskæftigelsesministeriet.

Lovgivning og ikrafttræden

Aftalepartierne er enige om, at aftalens tre initiativer skal træde i kraft den 1. april 2016 og indføres som udgangspunkt med virkning fra 1. oktober 2016. Hermed får ydelsesmodtagerne tid til at tilpasse sig de nye regler. Samtidig får myndighederne tid til at forberede implementeringen af de nye regler og administrationen heraf.

De tre initiativer indføres på følgende vis:

- Det nye kontanthjælpsloft træder i kraft 1. april 2016 og får virkning seks måneder senere den 1. oktober 2016 for både eksisterende og nye ydelsesmodtagere.
- 225-timers reglen træder i kraft den 1. april 2016. Der gælder for perioden 1. april 2016 og frem til 31. marts 2017 følgende overgangsordning:
 - Kommunen kan tidligst pr. 1. oktober 2016 lade kontanthjælpen nedsætte eller bortfalde som følge af 225 timers reglen.
 - I perioden fra 1. oktober 2016 til den 31. marts 2017 nedsættes eller bortfalder hjælpen, hvis ægteparret eller den ugifte person har modtaget hjælp i sammenlagt 1 år og ikke har haft 113 timers ordinært og udstøttet arbejde inden for de seneste 6 kalendermåneder.
- Retten til ferie ændres den 1. april 2016 til 4 uger i stedet for 5 uger. Der laves overgangsregler, som blandt andet tager højde for, at nogle modtagere af hjælp allerede har opnået ret til 5 ugers ferie eller har afholdt en del af deres ferie mv.

Aftalepartierne er enige om at disponere i alt 110 mio. kr. i 2016 og 40 mio. kr. årligt i 2017-2019 til finansiering af initiativer i finanslovsaftalen.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at det udisponerede provenu, som tilvejebringes ved initiativerne i aftalen fra 2017 og frem, skal anvendes ved JobReformens fase II i foråret 2016 til at sænke skatten på de laveste arbejdsindkomster fra 2017.

Aftalepartierne er endvidere enige om at stemme for de lovforslag, der udmønter de aftalte ændringer af kontanthjælpsydelse. Der er ikke herefter aftalemæssige bindinger.